

SPECIJALNO
IZDANJE
R MAGAZINA
POVODOM
MANIFESTACIJE
"DANI
MOSKVE U
BEOGRADU"
(OD 3. DO 7.
OKTOBRA)

MAGAZIN

Broj 13 septembar 2016.

RUSSIA BEYOND THE HEADLINES

SRPSKO IZDANJE

Ovaj dodatak uređuje i izdaje
Rosijska gazeta (Moskva), koja snosi
svu odgovornost za njegov sadržaj

ГОВОРИТ МОСКВА

Kako je glavni grad Rusije postao
moderniji, zanimljiviji, pristupačniji
i lepši nego ikada ranije

SRDAN SIMIĆ

Srbin na ruskim
pozorišnim daskama

**"OPTIMIST" I
"ŠAJKAČA"**

srpski mali biznis
u Moskvi

SVETA VASILJEVIĆ

direktor Srpske privredne
komore u Moskvi
o zgodama i nezgodama
srpskog biznisa
u ruskoj prestonici

predato u štampu 27. septembra 2016.

R MAGAZIN

Projekat „Russia Beyond the Headlines“ (RBTH), uključujući i njegovo izdanje „R Magazin“ koje izlazi na srpskom jeziku, finansira ruski dnevni list Rosijska gazeta. Ovaj dodatak je pripremljen bez učešća dopisnika i urednika partnerskog lista Nedeljnik. RBTH se finansira iz dela profita od reklame i sponzora, kao i od sredstava ruskih državnih ustanova. Mi zastupamo nezavisnu uredničku poziciju i prezentujemo različita gledišta na događaje u Rusiji i svetu kroz kvalitetne tekstove i stručna mišljenja. Od trenutka našeg osnivanja 2007. godine, težimo da zadovoljimo najviše uredničke standarde i objavljujemo najbolje primere novinarstva iz Rusije i o Rusiji. Na taj način želimo da nadomestimo značajnu prazninu koja postoji u prikazivanju naše zemlje i inostranim medijima.

Mišljenja eksperata i intervjuisanih osoba, kao i tekstovi u rubrici „Otvoreno“ i ilustracije uz njih, izabrani su da predstave razna stanovišta i ne odražavaju nužno stanovište urednika projekta Russia Beyond the Headlines ili lista Rosijska gazeta. Russia Beyond the Headlines ne snosi odgovornost za nenaručene tekstove i fotografije.

internet-stranica: ruskarec.ru

email: editor@ruskarec.ru

telefon: 7 (495) 775 3114

faks: 7 (495) 988 9213

adresa: ул. Правды 24, д. 4, Москва 125993, Россия

Jevgenij Abov - **izdavač i direktor RBTH**

Vsevolod Pulja - **glavni urednik dodataka RBTH**

Vjačeslav Čarski - **generalni producent RBTH, izvršni urednik za Južnu i Istočnu**

Evropu

Dejan Mitevski - **odgovorni urednik R Magazina**

Alina Jabłočkina - **urednik R Magazina**

Milan Radovanović - **jezički urednik**

Andrej Zajcev - **direktor fotografije**

Mila Domogacka - **direktor odeljenja preloma i dizajna**

Andrej Šimarski - **direktor odeljenja dizajna**

Za oglašavanje u ovom dodatku molimo vas da se obratite Juliji Golikovoj, direktoru odeljenja za odnose sa javnošću: julia.golikova@rbth.ru.

2016.

Sva prava zadržava FGBU „Rosijska gazeta“

Aleksandar Gorbenko - **predsednik redakcijskog saveta**

Pavel Njegoica - **generalni direktor**

Vladislav Fronjin - **glavni urednik**

Zabranjeno je kopiranje, distribucija ili preuzimanje sadržaja ovog izdanja, osim za ličnu upotrebu, bez pismene saglasnosti Rosijske gazete. Molimo vas da se za dozvolu obratite na telefon 7 (495) 775 3114 ili na editor@ruskarec.ru.

RBTH objavljuje 16 novinskih dodataka u 26 zemalja sa ukupnom mesečnom čitalačkom publikom od deset miliona ljudi, a takode održava 21 sajt na 17 jezika. Štampana izdanja RBTH izlaze u listovima The Daily Telegraph, Le Figaro, Handelsblatt, Global Times, Foreign Affairs i drugi

UVODNA REČ

DANI MOSKVE

Naredne nedelje, od 3. do 7. oktobra, u Beogradu počinju Dani Moskve - čitav kompleks manifestacija poslovnog, sportskog i kulturnog karaktera, koji će, kako se izrazio gradonačelnik Beograda Siniša Mali, pomoći Srbima da još bolje upoznaju Moskvu i kulturu Rusije.

Svima koji žele da saznaju detalje o ovom velikom kulturnom događaju pomoći će Google i vodeći srpski novinski portali. A mi smo u okviru toga za R Magazin odabrali najlepše i najzanimljivije tekstove o ruskom glavnom gradu, u želji da vam predstavimo Moskvu kakvu možda još niste videli i upoznali.

U ovom broju možete saznati:

- Kako moskovske vlasti ulepšavaju grad, kako se bore sa saobraćajnim problemima i pobeđuju birokratiju;

- Kako Srbi mogu da započnu i vode uspešan biznis u Moskvi, i kako je živeti u ruskom najvećem gradu Srbinu umetničke duše;

- Kakve stare legende i tajne krije ovaj ogroman grad i kakve jesenje lepote nudi Moskva...

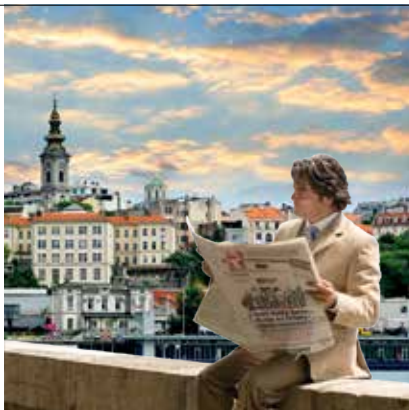
I još mnoge druge zanimljive podatke o Moskvi možete posebnosti ovih dana saznati na našem sajtu ruskarec.ru.

Do novih susreta!

VJAČESLAV ČARSKI
generalni producent RBTH

**НАШЕ ВЕСТИ
ИСПРИЧАНЕ
НА ВАШЕМ ЈЕЗИКУ**

ЧИТАЈТЕ ВИШЕ НА
ruskarec.ru

Пријавите се
за наше недељне билтене
и увек први сазнајте
за нове садржаје:

ruskarec.ru/subscribe

facebook /ruskarec

twitter /ruskarec

MOSKVA

*sve savremenija
i privlačnija*

SHUTTERSTOCK

Jedan od najvažnijih projekata gradskih vlasti bilo je uspostavljanje pravih pešačkih zona. U Moskvi su se u potpunosti preobrazile najveće ulice tako što je smanjen broj kolovoznih traka. Ranije se koristilo od pet do osam traka, a sada četiri. Uveden je plaćeni parking, a pojavile su se i biciklističke staze. Danas na ulicama Moskve više nema parkiranih automobila koji zauzimaju čitavu traku

GETTY IMAGES

MARIJA GRIGORJAN

Ako ste nekad ranije već bili u Moskvi, veoma ćete se iznenaditi kada vidite kako ruska metropola izgleda u 2016. godini. Za samo nekoliko godina Moskva se bukvalno preobrazila! Sve se promenilo – fasade, ulice, dvorišta, gradski saobraćaj, restorani, parkovi... A možda i sami ljudi? Kako to objasniti? Usudiću se da pretpostavim da su za sve „krivi“ gradonačel-

nik Sergej Sobjanjin i njegova ekipa. Njima je 2010. godine povereno upravljanje gradom i oni su pretvorili Moskvu u evropski centar kulture, mode i manira.

Sve je počelo uvećanjem novčanih kazni za vozače koji krše pravila i pojavom „paukova“. Na primer, kazna za nepropuštanje pešaka na pešačkom prelazu povećana je čak 20 puta. Tek tada su vozači počeli da se zaustavljaju pred pešacima. A nakon što je 2012. godine uveden plaćeni parking, vlasnici automo-

bila su prestali da se parkiraju na trotoarima, ulice grada su raščišćene i pešaci sada imaju mnogo više prostora.

Jedan od najvažnijih projekata gradskih vlasti bilo je uspostavljanje pravih pešačkih zona. U Moskvi su se u potpunosti preobrazile najveće ulice tako što je smanjen broj kolovoznih traka. Ranije se koristilo od pet do osam traka, a sada četiri. Uveden je plaćeni parking, a pojavile su se i biciklističke staze. Danas na ulicama Moskve više nema parkiranih automobila koji zauzimaju čitavu traku.

Fasade mnogih zgrada sada izgleda-

Ruski predsjednik Vladimir Putin sa gradonačelnikom Moskve Sergejom Sobjanjinom

AP

ju potpuno drugačije, ne samo u centru već i u stambenim delovima grada. Gradonačelnik je naredio da se uklone sve nelegalno postavljene reklame na ogradama, zgradama, drveću... Ispostavilo se da je 50% reklama postavljeno nelegalno. Pored toga, dugo se vodila borba protiv ružnih šarenih šatora u kojima se nije prodavalo baš sve „od igle do lokomotive“, ali jeste sve od donjeg veša do hot-dogova. Šatori su dosta kvarili celokupan izgled grada, zaklanjali su lepotu arhitekture, a pacovima su služili kao neka vrsta „javne kuhinje“. Istina, mnogi prodavci iz tih šatora izgubili su posao. Nekima se, doduše, posrećilo, jer su našli radno mesto u novim tržnim centrima. Vlasnici kioska koji su dobrovoljno pristali na rušenje svojih građevina, dobili su odgovarajuću kompenzaciju od gradskih vlasti.

U svim moskovskim naseljima otvorena su nova dečja igrališta, fontane, sportski

centri za odrasle, kafići i restorani. Cilj je da se ljudi osećaju komotno u svom naselju, da u njemu imaju sve što im je potrebno i da ne moraju odlaziti u centar, čime se ujedno smanjuje gužva u saobraćaju.

Kada su ostali bez tih šatora, Moskvljani su promenili i stil oblačenja – sada većinom ne kupuju odeću po uličnim kioscima i na pijaci, nego u malim buticima sa pristupačnim cenama. Ljudi počinju da naručuju odeću preko Instagrama i eBaya. Devojke veći deo vremena provode na visokim potpeticama, u suknjama i haljinama. „Čak i u prodavnicu idem našminkana i u haljini – pa toliko me svet može videti“, kaže Julija Maslovska, studentkinja ekonomije.

Promenila se i brza hrana na moskovskim ulicama. To više nisu opasne šaurme sa neidentifikovanim mesom ili masne piroške sumnjivog mirisa, već palačinke, falafel, eko-sendviči, tortilje i sveži sokovi. Kafići su vrlo lepo uređeni i ima-

ju otvorene terase.

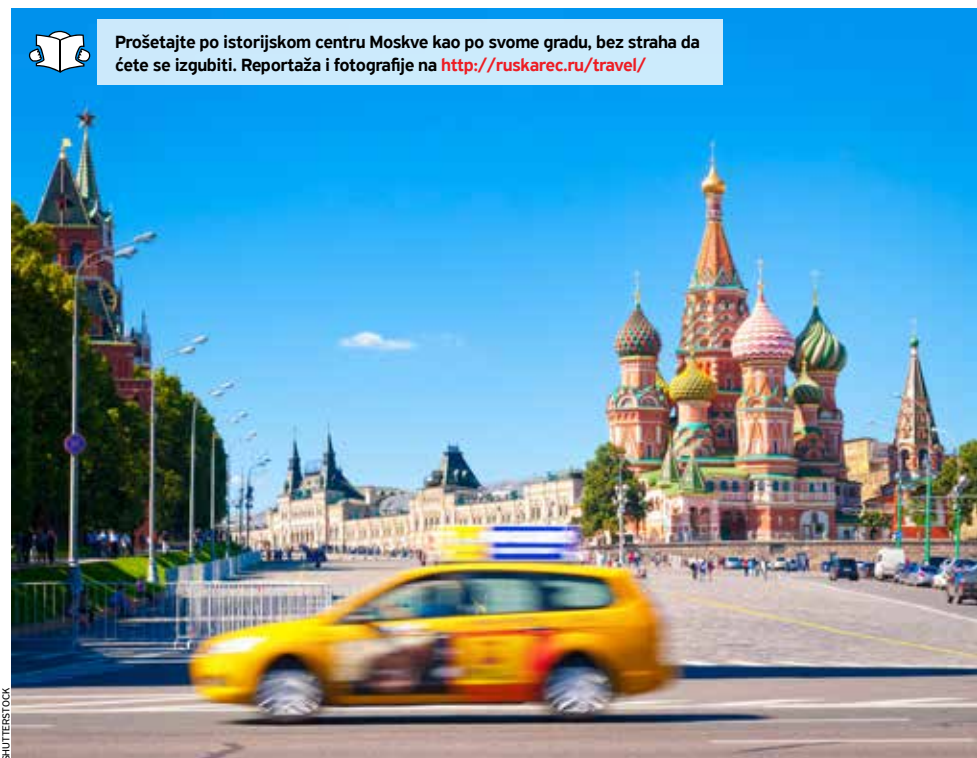
Vožnja taksijem postala je daleko jeftinija i sigurnija. Niko više ne maše taksistima rukom na ulici. Sada svi civilizovano naručuju taksi preko aplikacija „Yandex taksi“, „Gettaxi“ i „Uber“. Svi taksisti koje pozovete preko aplikacije obavezno moraju imati licencu i voze putnike žutim trakama da izbegnu gužvu u saobraćaju. Na taj način su vlasti pobedile kriminal u ovoj sferi, jer su ranije ljudi zastavljali automobile na ulici i nikada nisu znali ko ih vozi. Ranije, dok je taksio bio „divlji“, često su policiji podnošene prijave o pljačkama i silovanjima. Sada je putovanje jeftinije i vozači su pristojniji. Među taksistima nema više nekadašnjih protuva u razdrndanim ladama. Šta više, pojavili su se i taksi-helikopteri, koji mogu da polete sa brojnih novih visokih zgrada u centru. Istina, vožnja u takvom taksiju je vrlo skupa – let od heliodroma do centra grada koji traje samo 15 minuta košta najmanje 300 evra.

Još jedna korisna novina u gradskom saobraćaju jeste Moskovska centralna kružna železnička linija (MCK) kao dodatni sistem gradske železničke linije. MCK ima zadatak da rastereti gradsku podzemnu železnicu i da je još više poveže sa prigradskim vozovima. Moskvljani sada mogu lako da dođu do potrebne

„U DVA SATA UJUTRO MOŽETE UĆI U KNJIŽARU, U TRI SATA UJUTRO KUPITI PARKET U VELIKOM TRŽNOM CENTRU GRAĐEVINSKOG MATERIJALA, U PET UJUTRO NAĆI CVEĆE ZA SVOJU DEVOJKU, A U ŠEST OPRATI AUTO“, KAŽE POZNATI AMERIČKI PRODUCENT BOB VAN RONKEL, KOJI VEĆ DESETAK GODINA ŽIVI U MOSKVI

BEST OF RUSSIA

SHUTTERSTOCK

Prošetajte po istorijskom centru Moskve kao po svome gradu, bez straha da ćete se izgubiti. Reportaža i fotografije na <http://ruskarec.ru/travel/>

stanice i da uštede u proseku 20 minuta. Moskovska centralna kružna železnička linija ili, kako je još zovu, nadzemni metro, otvorena je 10. septembra ove godine. Prvih mesec dana će raditi besplatno, a za posebno znatizeljne putnike organizovane su i ekskurzije. MCK koristi vozove „Lastočka“, koje je kompanija Siemens projektovala specijalno za ruske pruge. Vagoni su veći i širi nego u metrou, imaju toalete, klima-uređaje i ekrane, prostor za dečja kolica i bicikle, Wi-Fi i utičnice za punjenje mobilnih uređaja.

Do 10. septembra otvoreno je 26 stanica, a planirano je još pet novih do kraja 2016. godine. Sa MCK-a se prilično lako može prevesti na stanicu metroa i nadzemnog gradskog saobraćaja, ili u prigradski električni voz, što znatno olakšava život mnogim Moskovljanima i stanovnicima Podmoskovlja.

Važan zadatak gradonačelnika ruske metropole je i priprema grada za Svetsko prvenstvo u fudbalu 2018. godine. Još 2014. otvoren je novi, ultrasavremeni stadion „Arena – Otkriće“. To je domaći stadion fudbalskog kluba „Spartak“. Na tom stadionu će se 2017. godine igrati utakmice za Kup Konfederacije, a 2018. utakmice Mundijala 2018.

U avgustu ove godine biće otvoren i stadion „CSKA“. On će takođe biti kori-

šćen za mečeve svetskog fudbalskog prvenstva. Impozantnih je dimenzija: ima 30.000 mesta i veliki parking. U kompleks ulaze omladinska sportska škola, muzej, hotel za gostujuću ekipu, restorani, kafići, prodavnice suvenira i medicinski centar. Pored stadiona je izgrađena kula sa 38 spratova u obliku fudbalskog kupa UEFA. „Arena“ i „CSKA“ sigurno će učiniti fudbal daleko popularnijim među Moskovljanima. Do 2018. godine glavni grad Rusije dobiće još dva nova stadiona – „Lužniki“ i „Dinamo“.

Treba naglasiti da je sport dolaskom Sergeja Sobjanjina na mesto gradonačelnika postao jedan od aspekata gradskog života koji se najbrže razvija. Prema analizi ruske društvene mreže „VKontakte“, sada se tri miliona Moskovljana bavi sportom, što je 50% više u odnosu na 2010. godinu. Tome je u velikoj meri doprineo veći broj sportskih objekata i razvoj sportske infrastrukture grada. Za godinu dana izgrađeno je 10 fudbalskih stadiona, mnogo košarkaških terena, postavljani su stolovi za stoni tenis i oprema za osobe sa invaliditetom.

VISOKE TEHNOLOGIJE POMAŽU MOSKVI

Još jedna zanimljiva novina u životu Moskve jeste učešće svih građana u

društvenom i urbanističkom razvoju grada preko internet portala kao što su „Aktivni građanin“ i „Naš grad“. Pokazalo se da su savremene visoke tehnologije odlično sredstvo za sprovođenje demokratskih principa u delo.

Na ovim portalima stanovnici Moskve pišu o problemima na koje nailaze. Na primer, ako negde ne radi semafor ili ulična rasveta, ako se pojavila rupa na ulici, ako je razbijen izlog ili izvrnut kontejner, građani o tome mogu smesta da upoznaju vlasti. Informacija brzo stiže do odgovorne službe za rešavanje i uklanjanje konkretnog problema. Završava se javnim izveštajem o obavljenom poslu uz obavezan fotografski dokaz.

NISU SVE PROMENE POZITIVNE

Nažalost, ponešto se promenilo u negativnom smislu. Usled pada cene nafte i prepucavanja sankcijama sa Zapadom, nacionalna valuta je izgubila 50% vrednosti, skočile su cene namirnica, domaće tehnike, automobila i mnogih drugih proizvoda. Ranije Moskovljani nisu mnogo obraćali pažnju na cene namirnica, jer su mogli sebi mnogo toga da priušte, a sada to više nije tako. Naravno, nije reč o nestašici prehrambenih proizvoda. Zapadnoevropske i američke uvoznike su odmah, u avgustu 2014.

godine, zamenili domaći proizvođači ili uvoznici iz zemalja koje nisu uvele sankcije Rusiji. Glad u Moskvi, i uopšte u Rusiji, postoji samo u bolesnoj uobrazilji ukrajinskih i zapadnih propagandista, u šta lako može da se uveri svako ko lično dođe u Moskvu ili bilo koji drugi ruski grad.

Naravno, zbog ekonomske krize primanja Moskovljana su gotovo prepolovljena, jer je rublja izgubila vrednost. Pre par godina su i plate prestale da se povećavaju. Ranije su Moskovljani redovno odlazili na odmor u Evropu, i to nekoliko puta godišnje, a sada mnogi biraju jeftinije destinacije ili se odmaraju u svojim vikend-kućama u Podmoskovlju.

ŠTA SE NAJVIŠE DOPADA STRANCIMA U MOSKVI?

Prodavnice, saloni lepote, knjižare, restorani, kafići – otvoreni su non-stop.

Prvo što pada u oči je mogućnost da u svako doba dana i noći kupite šta god poželite, ili da koristite usluge koje su na drugim mestima dostupne samo danju. „U dva sata ujutro možete ući u knjižaru, u tri sata ujutro kupiti parket u velikom tržišnom centru građevinskog materijala, u pet ujutro naći cveće za svoju devojkicu, a u šest oprati auto“, kaže poznati američki producent Bob Van Ronkel, koji već desetak godina živi u Moskvi.

PROMENILA SE I BRZA HRANA NA MOSKOVSKIM ULICAMA. TO VIŠE NISU OPASNE ŠAURME SA NEIDENTIFIKOVANIM MESOM ILI MASNE PIROŠKE SUMNJIVOG MIRISA, VEĆ PALAČINKE, FALAFEL, EKOSENDVIČI, TORTILJE I SVEŽI SOKOVI. KAFIĆI SU VRLO LEPO UREĐENI I IMAJU OTVORENE TERASE

AUTOMATI ZA NAPLATU RAČUNA ZA MOBILNU VEZU, INTERNET I KOMUNALNE USLUGE

U Moskvi je nemoguće ostati bez mobilne veze. Po celom gradu na najprometnijim mestima (u tržišnim centrima, podzemnim prelazima, restoranima, apotekama i metrou) postavljeni su posebni automatski terminali. Samo ukucajte svoj broj telefona, ubacite željeni iznos i račun je popunjen. Isto tako možete platiti sve račune za komunalne usluge. Jednostavno i praktično. Isti terminali prihvataju i plaćanje svih vrsta računa, poreza, pa čak i kazni za prebrzu vožnju.

YANDEX.GUŽVE

Stranci često zaziru od saobraćajne gužve u Moskvi, ali malo ko zna da postoji onlajn servis Yandex.Probki koji u realnom vremenu daje tačnu informaciju o stanju na putevima. Servis toliko dobro funkcioniše da možete dobiti informaciju čak i o zastoju u najmanjoj moskovskoj ulici, tako da je uvek možete zaobići i kretati se ulicama u kojima nema gužve. „Bio sam šokiran svaki put kada vidim potpuno crvenu kartu Moskve na Jandeksu. To znači da je svuda u gradu gužva. S vremenom sam shvatio da se to događa samo u određeno doba dana. Aplikacija stvarno pomaže da se normalno krećem po Moskvi i da tražim pravo vreme za vožnju“, kaže Australijanac Majk Aleksandar, koji se zaljubio u Rusiju nakon tri meseca života u Moskvi.

LEKOVI U APOTEKAMA BEZ RECEPATA

Mnogi se lekovi u Rusiji mogu kupiti bez recepta: antibiotici, hormonalni preparati, lekovi sa jakim dejstvom... Stranci vide veliku prednost u tome, jer ne moraju trošiti vreme i novac na odlazak kod lekara. Zato se u Rusiji mnogi ljudi leče samostalno. A to, mora se reći, i nije najpametnije. Stoga je i Ministarstvo zdravlja u poslednje vreme počelo sve češće da kontroliše apoteke.

ELEKTRONSKE USLUGE

težak udarac za moskovsku birokratiju

Nedavno je u Moskvi otvoren poslednji od ukupno 127 centara za elektronske usluge „Moji dokumenti“. Po mišljenju eksperata, za proteklih pet godina Moskva je napravila krupan korak u pojednostavljivanju dugotrajnog i ponekad neprijatnog procesa pribavljanja dokumenata

VITALIJ ZUPCOV

Mnoge ruske institucije su iz sovjetskog doba nasledile redove ispred šaltera, neljubaznost službenika i radno vreme koje strankama nikako ne odgovara. Moskva je, međutim, uspeła da reši te probleme zahvaljujući sistemu za pružanje elektronskih usluga „Moji dokumenti“ koji je uveden tokom proteklih pet godina.

Gradonačelnik Moskve Sergej Sobjanjin zvanično je 22. avgusta u rejonu Sokolniki otvorio poslednji od ukupno 127 centara za pružanje administrativnih usluga u Moskvi. Tako je posao uvođenja elektronskih usluga u svakodnevicu glavnog grada okončan. Danas centri „Moji dokumenti“ postoje u svim moskovskim rejonima i svakodnevno ih posećuje preko 70.000 Moskvljana.

NEMA REDOVA

U vrtoglavom ritmu megapolisa ljudi nikad nemaju vremena. Vreme je za njih krajnje važno i dragoceno. Srećom, Moskvljani sada više ne moraju provoditi ceo dan čekajući u redu da pribave neki dokument. Prestonički centri rade od osam sati ujutru do osam sati uveče bez pauze, sedam dana u nedelji. Posebna pogodnost je u tome što su građani sada dobili mogućnost da zahtev za dobijanje svih potrebnih dokumenata predaju na jednom mestu, a ne u različitim institucijama raštrkanim po celom gradu.

Ispred centara „Moji dokumenti“ nema redova. Prema statistici, prosečno vreme čekanja u tim centrima je tri minuta.

Uspešno funkcionisanje sistema Multifunkcionalnog centra za pružanje administrativnih usluga opisuje Andrej Klimenko, direktor Instituta za držav-

PO REČIMA GRADONAČELNIKA MOSKVE, U CENTRIMA ZA PRUŽANJE ADMINISTRATIVNIH USLUGA „NE POSTOJI ČAK NI MOGUĆNOST KORUPCIJE“. U KANCELARIJI NIJE MOGUĆE DATI NEKOME MITO, JER TU FUNKCIONIŠE POTPUNO DRUGAČIJI SISTEM

nu i opštinsku upravu Nacionalnog istraživačkog univerziteta „Visoka škola ekonomije“. „Moskva intenzivno uvodi sisteme ‘jednog šaltera’ pod nazivom ‘Moji dokumenti’. Oni su komforni i nisu vezani za određenu teritoriju. Predviđeno je da vreme čekanja u centrima ‘Moji dokumenti’ ne bude duže od 15 minuta (u skladu sa ukazom predsednika RF 601 iz maja 2012. godine) i to je praktično svuda ispoštovano. To je jedan od najboljih pokazatelja na nivou čitave zemlje.“ Po mišljenju An-

dreja Klimenka, sve više građana, pre svega mladih, prelazi na onlajn opsluživanje. „Naša virtuelna budućnost je u elektronskom pružanju usluga“, naglašava ekspert.

KOMFOR NA SVETSKOM NIVOU

Ovo poboljšanje je veoma važno, ali nije jedino. Po rečima gradonačelnika Moskve, u centrima za pružanje administrativnih usluga „ne postoji čak ni mogućnost korupcije“. U kancelariji nije moguće dati nekome mito, jer tu funkcionise potpuno drugačiji sistem. „To je veliki udarac za birokratiju. Nadam se da će Moskvljani i dalje biti zadovoljni ovim sistemom koji funkcionise u Moskvi i jedan je od najboljih u svetu“, izjavio je Sobjanjin.

Pored moskovskog gradonačelnika, ove centre je pohvalio i Pricewaterhouse Coopers, prema čijoj oceni je Moskva jedan od tri grada sa najrazvijenijim sistemom pružanja administrativnih usluga. Pored ruske prestonice, to su još i Sao Paulo (Brazil) i Baku (Azerbejdžan). Prema istoj listi moskovski centri se po komforu mogu uporediti sa slič-

nim institucijama u Londonu i Stokholmu.

Ono u čemu je Moskva ubedljivo najbolja jeste broj kanala za interaktivnu komunikaciju. U moskovskim centrima ih ima ukupno sedam. Pored već tradicionalnih društvenih mreža i dežurnih telefonskih linija, u njima postoji i elektronska „soba za prijem“, pa čak i specijalno „Uho“ smešteno u centru grada u rejonu Strogino. Na „Uho“ svako može šapnuti svoje pitanje i brzo dobiti odgovor. Uzgred, centar u Stroginu je proglašen najboljim u Rusiji 2016. godine.

„Sistem pružanja administrativnih usluga ‘Moji dokumenti’ i elektronski servisi su nešto u čemu smo mi za nekoliko godina zaista dostigli svetski nivo, i to ne samo u Moskvi. Ako bi se drugi projekti realizovali na isti način, onda bi socijalno-ekonomski razvoj naše zemlje bio u daleko boljem stanju i mi bismo se mogli meriti sa najrazvijenijim zemljama“, smatra ekspert Andrej Klimentko.

NOVI PRINCIPI RADA

Službenici centara za pružanje elektronskih usluga imaju poseban kodeks pravila, koji je osmišljen zajedno sa žiteljima glavnog grada, a usvojio ga je lično gradonačelnik Moskve Sergej Sobjanin. U „nove principe rada“ spada potreba da se uštedi vreme strankama, a pored toga da se ispolji druželjubivost i predusretljivost u pružanju usluga. U Moskvi je 2015. godine proradio prvi ruski centar gde se pripremaju službenici Multifunkcionalnog centra za pružanje administrativnih usluga, i to su radnici potpuno novog „kova“. Organizatori insistiraju na kompaktnom kolektivu. U tu svrhu je osmišljen sistem napredovanja u karijeri. „Mi činimo sve da naš službenik ujutru ne ide ‘na posao’ nego u svoj kolektiv. To je ono što želimo da postignemo“, kaže Jelena Gromova, direktorka državnog Multifunkcionalnog centra za pružanje administrativnih usluga.

S obzirom na to da je sada na prvom mestu komfor stranaka, u svakom centru postoje servisi koji omogućavaju ljudima da prekrate vreme dok čekaju. Na primer, posetioci mogu da odštampaju potrebne dokumente koje donesu u elektronskom formatu, mogu da plate taksu ili kaznu, da se fotografišu za pasoš ili druge dokumente, da popiju kafu i nešto prezalogaje. Za goste sa malom decom predviđene su zone sa igračkama, tako da se ni najmlađi posetioci ovde ne dosađuju.

JEKATERINA TURŠEVA

SRPSKI MALI BIZNIS U MOSKVI

Pravila i upozorenja

Za proteklih nekoliko godina broj srpskih restorana u Moskvi je naglo porastao. Sada ih već ima petnaestak. O pravilima koja važe u „srpskom“ ugostiteljstvu glavnog grada Rusije razgovaramo sa Radomirom Krajnovićem, suvlasnikom restorana „Optimist“ i vlasnikom „Srpske radnje ‘Šajkača’“

ALINA JABLOČKINA

1. TREBA BITI SPREMAN ZA ADMINISTRATIVNE ZAČOLJICE I RADITI SVE PO ZAKONU

U srpskom restoranu „Optimist“ zaposleni su samo Srbi. Krajnović svake godine mora da pribavlja veliki broj dokumenata kako bi njegovi sunarodnici mogli raditi u Rusiji. Sve to oduzima vreme i novac, ali Radomir kaže da bez toga nije moguće napraviti pravu srpsku atmosferu u restoranu.

„Treba sve raditi legalno. Treba čitati ruske zakone, tamo sve piše. Nadam se da će ubuduće procedura zapošljavanja stranih državljana biti pojednostavljena“, kaže Radomir. „Ako vam pode za rukom da u Moskvi otvorite restoran ili neku radnju, onda ćete posle toga lakše posloovati nego u Beogradu, jer je sve dobro osmišljeno i propisano, a sve je jasno i u pogledu poreza. U Srbiji nije sve tako dobro uređeno.“

Srbi, doduše, ponekad pokušavaju da izbegnu zakonsku obavezu. Recimo, rade bez odgovarajuće dozvole za rad. Radomir to ne odobrava:

„Oni dolaze ovamo i smatraju da je Rusija ‘naša’ zemlja. Ne shvataju zašto misle da se u Nemačkoj, recimo, mora imati dozvola za rad, a u Rusiji ne mora? A onda, kada budu kažnjeni i prognani iz zemlje, počinju da se pravdaju.“

2. PRIORITET SU STALNE MUŠTERIJE I SRDAČNOST

Najvažnija mušterija u „Optimistu“ i „Srpskoj radnji“ je onaj ko dolazi svakog dana, pa makar samo na šolju kafe. Zbog toga Radomir ne voli da priređuje u restoranu bankete, jer tada prostor nije dostupan za stalne mušterije. A među mušterijama „Optimista“ ima mnogo onih koji su se zbližili i sprijateljili sa konobarima i kuvarima. Radomir kaže da je tajna takvog uspeha u srdačnosti personala. Onaj ko otvara restoran ne treba da teži samo za zaradom.

Treba da postoji još neki cilj. Radomiru je cilj da u Rusiji popularizuje srpsku kuhinju i kulturu. Zbog toga je on u „Srpskoj radnji“, na primer, spreman da prodaje pecivo jeftinije, samo da bi što više ljudi imalo priliku da proba srpske pite i bureke.

3. SRPSKI RECEPTI I SRPSKE NAMIRNICE

Radomir je uspeo da primeni srpski „format“ u moskovskim uslovima. Otvorio je tipičnu pekaru, kakvih ima mnogo u svakom srpskom gradu, a u ruskoj prestonici se tako nešto ne sreće često. Postoje i u Moskvi prodavnice kulinarskih i pekarskih proizvoda, ali je u njima sve mnogo skuplje nego u „Srpskoj radnji“. Mala radnja sa jeftinim pecivom, picom, burekom, a sada i pljeskavicama zaista je unikat u Moskvi. Ona pokazuje da se primenom srpskih metoda u Moskvi može postići dobar rezultat.

Naravno, nisu svi Moskovljani upoznati sa srpskom kuhinjom, tako da im pojedina jela mogu izgledati čudno, ali Radomir savetuje da se ne odstupa od srpskih recepata i da se čuva autentičnost srpske kuhinje. Jedino u čemu je Krajinović popustio radi svojih mušterija u „Optimistu“ jeste umak uz meso.

Radomir se trudi da za restoran i „radnju“ nabavlja srpske namirnice. Meso i brašno, naravno, kupuje u Moskvi, ali je sve ostalo srpsko: mineralna voda, sokovi, sir, alkoholna pića... Sve to on nabavlja preko specijalnih firmi koje dostavljaju srpske namirnice u Rusiju.

4. NIJE BAŠ LAKO U MOSKVI OBEZBEDITI DA SVE BUDE „SRPSKO“

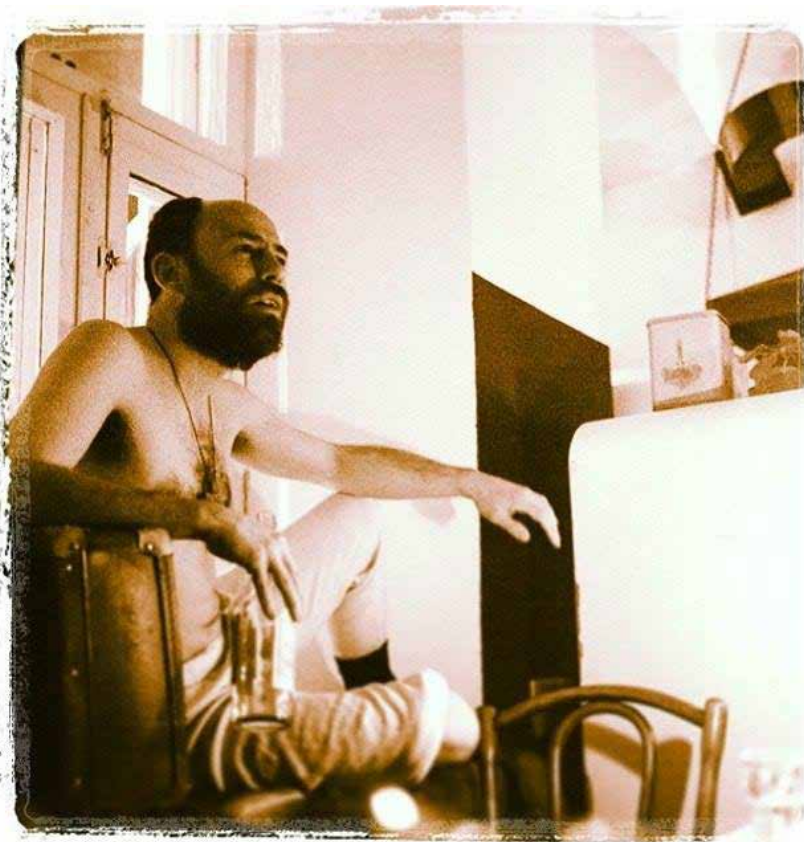
Prethodno pravilo ponekad nije lako ispuniti u praksi. Radomir kaže da u Moskvi, pa i u celoj Rusiji, u prodaji nema dovoljno srpskih kobasica i suhomesnatih proizvoda. Moskva se ne može pohvaliti ni velikim asortimanom sira iz Srbije. Isto važi i za alkoholna pića. Uzrok je, po Radomirovom mišljenju, u tome što ruske kompanije daleko lakše prodaju već poznate i dobro izreklamirane brendove iz evropskih zemalja. To im se više isplati nego da uvoze srpska vina, kobasice i sir, tj. ono što interesuje samo ljude iz uskih krugova poklonika „svega srpskog“. Ali on se nada da će se s vremenom pojaviti ljudi koji će doprineti da se ta situacija promeni.

Navedena pravila važe ne samo za vlasnike restorana nego i za sve druge Srbe koji se u Moskvi bave malim i srednjim biznisom. Ako ste jedan od njih, ne zaboravite da ćete pre svega morati da se oslonite na sopstvene mogućnosti. Slobodno realizujte svoje ideje, ali poštujte zakon, radite svoj posao iskreno i od srca, i obavezno sačuvajte srpski kolorit. To je ono što Moskovljanima mnogo nedostaje.

SRBIN NA MOSKOVSKIM POZORIŠNIM DASKAMA

Izađi na scenu pa se pokaži!

Srđan Simić o „undergraund putevima“ koji vode u Moskvu, o hemijskoj reakciji „ruske melanholije i srpskog ludila“, o velikim i malim seobama, problemima i antiproblemima srpske dijasfore, i još o mnogo čemu...

SCENA IZ MONODRAME „MOSKVA-PETUŠKI“

RAZGOVOR VODIO DEJAN MITEVSKI

K ako Srđan o sebi kaže, on nije ni izdaleka klasičan primer Srbina u Moskvi, niti je klasičan primer glumca u Moskvi. Srpskog ili ruskog, svejedno. Nije ni klasično pozorište ovaj podrum u koji silazimo – Srđanova prva dugogodišnja moskovska scena, galerija „Spajdermaus“. Ako je pojam „klasika“ na bilo koji način s njim povezan, onda to može biti samo književna klasika, za Srđana sudbonosna...

„Moskva–Petuški“ Venedikta Jerofejeva je jedna od mojih najdražih knjiga. Nisam imao mira dok je nisam pretočio u monodramu. Igram je preko deset godina na srpskom jeziku. S tom predstavom sam prvi put došao u Moskvu, na festival ‘Zlatni vitez’. I tek nedavno sam je prvi put u životu odigrao na ruskom jeziku na festivalu ‘Rodnja’ u Tverskoj oblasti. Bio sam veoma ponosan. To je za mene veliki uspeh. To je ipak velika književnost – Venjička Jerofejev. To je isto kao da igram monodramu po motivima Dostojevskog ili Tolstoja na ruskom.“

Srđan je sredinom devedesetih završio privatnu školu glume Pozornice dramskih umetnosti u Novom Sadu. Radio je honorarno u različitim pozorištima, u Srpskom narodnom, u pozorištu „Slovo“ u Trebinju, u Kulturnom centru Novog Sada, želio je i da otvori teatar u svojim Sremskim Karlovcima, ali projekat se, nažalost, nije ostvario bez podrške grada, opštine. Godinu i po dana je na profesionalni poziv pozorišta „Hasimta“ živeo i radio u Jerusalimu, učio napamet uloge na hebrejskom. I ponovo se vratio u Srbiju, „tumarao, tražio posao“.

„Mislim da je to potpuna glupost da treba da imaš papir sa Akademije da bi mogao da negde radiš kao glumac. Ja sam hteo da se zaposlim za stalno kao glumac kod nas. A oni ti kažu: 'Mi imamo saradnju sa Akademijom. Oni i tako štancuju previše glumaca. Još da uzimamo sa strane...' Tako da sam shvatio da svoj glumački hleb moram da zarađujem u inostranstvu. Ovde te niko ne pita kod koga si završio glumu, nego izadi na scenu pa se pokaži.“

NA PITANJU ORGANIZACIJE SRBA I UOPŠTE DIJASPORE U MOSKVI VIŠE RADE RUSI NEGO MI. UGLAVNOM SU RUSI VIŠE ZAINTERESOVANI ZA TO DA NAS OKUPE I SLOŽE

„Odigrao sam te 2009. na 'Zlatnom vitazu' 'Moskvu–Petuški' i vlasnik ovog prostora gde mi sad sedimo, vajar Igor Joganson, pitao me je mogu li da je igram ovde. A meni se prostor veoma dopao: podrum, galerija, atmosfera. Rekao mi je da ako hoću mogu da otvorim dramski studio, i izdao mi prostoriju vrlo jeftino. Ja sam tu razmišljao nekoliko minuta i rešio da probam. Zato što volim izazove. Vratio sam se, i evo, u Rusiji sam šest godina.“

Za to vreme je Srđan igrao „Moskvu–Petuški“ i u muzeju-rezidenciji Venedikta Jerofejeva u Kolomni, tamo otvorio i školu glume. Zatim postao član Eksperimentalnog teatra „Pastila“, tako da sada zapravo manji deo vremena provodi u Moskvi kao član trupe koja nastupa na sceni centra „ArtPlay“. Trupa ove jeseni uveliko počinje da igra „Gavrana“ Karla Gocija, a u pripremi je i Čehovljev „Galeb“. Srđanu je poverena uloga doktora Dorna.

Kako je glumiti na ruskom sa srpskim naglaskom?

Oni su to shvatili kao prednost. Najvažnije je da mi oni veruju kao glumcu. Sada sam dobio i glavnu ulogu u „Pastili“ u „Revizoru“ po Gogolju. Igram Hlestakova. To je bila moja želja od mladosti. Znaš ono: Hamlet pa Hlestakov. Hamleta još nisam odigrao. Ostaje mi samo duh oca Hamleta (smeh). Ali Hlestakova sam dobio. Izborio sam se za tu ulogu!

Kad odem u Srbiju ili se dopisujem sa prijateljima, rodbinom, često me pitaju: „Šta ti radiš tamo u Rusiji tolike godine? Kad ćeš da se vratiš?“ Šta radim? U stvari, tu je prednost tog akcenta. Neka postoji potreba baš za takvim glumcima. Ne kažem da sam ja zbog toga tražen.

Nadam se da je zbog zanata glumačkog. Postoje dve opcije za moj naglasak. Jedna je da igram strance: Nemce, Francuze, Engleze, nekad i Srbe. A druga je da taj naglasak, ako govorimo o savremenom teatru, daje neku živopisnost i posebnu boju liku koji igram. I plus, savremeni teatar je u mnogo čemu teatar performansa i scenskog pokreta, i naglasak na kraju krajeva i nije tako važan. Potrebno si kao glumac, kao izvođač glumačkih radova, što je govorio Zoran Radmilović. To jest kao telo koje nešto radi u predstavi.

A zašto sam baš u Rusiji? To je već, mislim, Božija volja. A i ja sam intuitivno uvek voleo Rusiju, imao sam neku želju da ovamo dodem, pa se to nekako sve poklopilo.

SCENA IZ PREDSTAVE "GAVRAN", REDITELJ LJUDMILA ROLDUGINA

EKSP. TEATAR PASTILA, "VOJNIK I SREĆA", REDITELJ LJUDMILA ROLDUGINA

Možeš li da kažeš o sebi da si Moskovljanin?

Ja ću ti reći istinu u vezi sa tim. Surovo ću to da kažem. Jednom izbeglica – uvek izbeglica. Kad jednom ostaneš tamo negde bez nekog svog doma koji si smatrao domom (Srđan Simić je živio od 4. do 18. godine u Osijeku – prim. aut.)... ja mislim da više nikad ne mogu da ga nađem. Postajem neki večiti putnik. Kao na primer Venjička Jerofejev. Ne mogu da nazovem svojim domom čak ni to u Srbiji gde sam živio posle rata mnogo godina. Ni ovde, ni tamo, ni nigde na Zemlji. Nema tog mesta. Moj dom je svuda, pa tako i u Moskvi. I jeste i nije to neki moj grad. Ja volim Moskvu, pogotovo sam je zavoleo poslednje dve godine kad ne živim u Moskvi tako često.

Koja su tvoja omiljena mesta u Moskvi?

Ja volim ovo mesto, „Spajdermaus“. Volim da šetam po Moskvi ili da vozim ovaj trotinet (trotinet je poslednjih deset godina veoma popularno prevozno i rekreativno sredstvo za sve Moskovljane od 7 do 77 – prim. aut.). I da fotografiram. Volim Cvetni bulevar, tamo gde je cirkus Jurija Nikulina. Volim Kitaj Gorod. Volim građevine, ali i neka mesta koja su svakako lepa. Volim taj kontrast. Možda zato što se bavim fotografijom. Na primer, mnogo nekih kablova, dalekovoda, električnih žica na sve strane. Tramvaji, trolejbusi. To se sve ispreseca sa arhitekturom. Pa onda, taj kolorit neobičnih zgrada, starog i novog. Meni se to sviđa. U Kitaj Gorodu ima mesta koja me podsećaju na stari Beograd, a ja veoma volim Beograd. Tu ima mnogo crkava i manastira. To mnogo volim da posjećujem. Volim parkove koji se nekad pretvaraju u čitave šume. To je neverovatno. Uđeš u neki park i možeš da se izgubiš. Toga kod nas nema.

Kako doživljavaš dijasporu? I kakvi su Srbi u Moskvi?

Neorganizovani. I ako nađeš nekog Srbina, on, jadan, gleda kako da se organizuje sam sa sobom. Mislim da organizovana srpska dijaspora skoro da ne postoji u Moskvi. Možda sam ja neobavešten. Mi nemamo ni svoj kulturni centar. I meni svaki put govore da je problem navodno u Beogradu. Zato što ne može ništa da se organizuje bez podrške matične zemlje. Gradonačelnik Moskve nam je, ako se ne varam, nudio neki prostor za sve to, ali bez finansija to je vrlo teško održavati.

KOZMA PRUTKOV, 'FANTAZIJA', EKSPERIMENTALNI TEATAR PASTILA, REDITELJ LJUDMILA ROLDUGINA

Kad odem u Srbiju ili se dopisujem sa prijateljima, rodbinom, često me pitaju: „Šta ti radiš tamo u Rusiji tolike godine? Kad ćeš da se vratiš?“ Šta radim? U stvari, tu je prednost tog akcenta. Nekađ postoji potreba baš za takvim glumcima

Mislim da na pitanju organizacije Srba i uopšte dijasporu u Moskvi više rade Rusi nego mi. Uglavnom su Rusi više zainteresovani za to da nas okupe i slože. Da li je to regionalni srpski problem, ne znam, ali, s druge strane, ne želim da se žalim. Na primer, ja lepo sarađujem s Rusko-srpskim razgovornim klubom. Postoji i taj antiproblem srpske dijasporu. On se nije promenio još od vremena Velike seoba Srba. Čitao sam nedavno opet Crnjanskog. Mislim da nam se dešava isto to što se njima desilo tada: mi ovde jednostavno ne osećamo nikakvu, što bi rekli Rusi, „ugrozu“ (opasnost – prim. red.). To jest ne osećam se ugroženim od Rusa da bih ja morao da se organizujem sa Srbima. Postoji taj momenat asimilacije. Možda sam ja takav čovek, da meni nije toliko važno da li sam Srbin ili Rus. Meni je tih problema sa time ko si i šta si dovoljno bilo na Balkanu. Možda i ne želim to da potenciram uopšte. Ja imam mnogo prijatelja po celoj bivšoj Jugoslaviji i mislim da ne bi bila loša ideja da se ovde napravi neka, ne srpska, već balkanska dijaspora.

Ovde je problem i u tome što se često taj momenat nečeg srpsko-ruskog identifikuje sa nekom vrstom ne nacionalizma nego šovinizma. I s nečim što po prirodi mislim da nije pravilno. Da se postavlja na nekoj osnovi „mi ćemo sve da ih pobedimo“. Koga?! To mi se ne sviđa, u tome ne pristajem da učestvujem. To nikad nije bio slovenski duh. Ako ćemo nekog da pobedimo, onda hajde da pobedimo lepotom, umetnošću. Ja sam za to.

Naši ljudi se uglavnom ovde teško snalaze, bore se. Teško se živi, teško se bilo šta organizuje. Ali zanimljivo je to da zbog nečega niko neće da se vraća u Srbiju. Svi kukaju, a kad pitaš: „A što se ne vratiš u Kragujevac?“, čuješ: „Ne, hvala!“

Da li je to zato što je Moskva grad velikih mogućnosti, kako si nedavno rekao u TV emisiji „Moskva sa naglaskom“?

Da, ovde ima mnogo više mogućnosti da se nešto desi. Ovo je veliki grad i uvek može da se iščepka neko mesto. Ja tako mislim. To su me pitali na ruskoj televiziji. Ja sam tako i odgovorio. U stvari, oni su mi rekli da tako kažem (smeh). Jeste, kažem, grad velikih mogućnosti...

A kakve su inače?

Mogućnosti su... ogromne (smeh)! Postoji taj pozitivni aspekt rusko-srpskog prijateljstva koji je na višem nivou. Mislim da 50% toga što sam uspeo, možda i ne bih uspeo da nisam sa tih prostora. Zato što postoji zaista velika ljubav i prijateljstvo i neko prihvatanje mene kao čoveka koji je došao iz Srbije. Rusi nas jako vole. Njima nedostaje ta energija koju mi donosimo. Na primer, u teatru gde ja radim sada u Moskvi, njima je baš ta energija potrebna. Oni to cene i vole. Funkcioniše to sadejstvo širine ruskog čoveka, ruske melanholije i našeg ludila.

Ja volim što sam ovde. To je moje lično iskustvo, lična priča, koja nema veze sa dogovorima na bilateralnom nivou. Nekim andergraund putevima sam došao do te priče koja se meni sviđa. Ovde ispunjavam neki svoj san, koji nisam mogao da ispunim u svojoj zemlji, zato što biti prorok u svom selu je uvek veoma teško i skoro nemoguće. A ovde se ipak nešto ispunjava. Ja se ispunjavam. Radim posao koji volim. Ako i postoje neke negativne struje i konotacije tog izbegličkog života u tuđini, one se brišu ili ih pokrije ta lepota zajedništva i rada na istim vrednostima. A to je umetnost, vera.

UDRUŽENI BISMO MOGLI MNOGO VIŠE

Sveta Vasiljević, direktor predstavništva Privredne komore Srbije u Rusiji, za R Magazin govori o novim srpskim projektima u najvećem gradu Ruske Federacije, o tome kako ponoviti uspehe Mlekare Šabac ili "Zlatiborca", problemima sa kojima se suočavaju srpski preduzetnici u Moskvi...

RAZGOVOR VODIO VJAČESLAV ČARSKI

U kom su stanju rusko-srpski poslovni odnosi 2016. godine i kakve su perspektive za doglednu budućnost? Kakva saradnja postoji između Moskve i Beograda na gradskom nivou?

Drago nam je što možemo da zaključimo da je saradnja stabilna i da ta stabilnost utiče i na ekonomske odnose. To se konkretno vidi na izvozu i uvozu, ili međutrgovinskoj razmeni.

Nažalost, prošla godina je zabeležila ukupan pad izvoza. Ni prehrambena industrija, koja je bila u porastu, nije mogla da nadoknadi pad drveno-prerađivačke, tekstilne industrije i građevinskog sektora, što je bilo izazvano isključivo uticajem nagle promene kursa, koji je u jednom trenutku potpuno zaustavio izvoz.

Trgovinsku razmenu dveju zemalja u 2015. obeležila je oscilacija kursa i pad vrednosti rublje u periodu od kraja septembra 2014. do kraja januara 2015, od druge polovine avgusta do polovine septembra 2015. i krajem 2015 – početkom 2016, što je direktno uslovljavalo nesigurnost naplate, otežano planiranje i samim tim znatan pad trgovinske razmene i izvoza i uvoza.

Srećni smo što smo svedoci sporog, ali konstantnog rasta izvoza u svim sferama poslovanja između Ruske Federacije i Srbije. Naravno, najveći rast se i dalje beleži u prehrambenom sektoru, ali taj rast još nije ni blizu iskorišćen. U stvari, mi tek sada ulazimo u poslovne krugove i postajemo zanimljivi kao dobavljači.

Stabilizacija kursa rublje od početka 2016. uslovljava je povratak, do uvođenja sankcija prema RF, trenda rasta trgovinske razmene i srpskog izvoza.

Rezultate bilateralne trgovinske saradnje srpskih i ruskih kompanija u prvoj polovini 2016. obeležio je dinamičan

rast srpskog izvoza, uz znatno smanjenje deficita.

Srpski izvoz je realizovan u visini od 379,2 miliona USD, što predstavlja rast od 18,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je sa 41,5% u 2015. povećana na 47,6% u 2016/6m.

Perspektive su ogromne, i do sada su samo delimično bile iskorišćene. To se vidi ne samo po rastu izvoza nego i po drugim vrstama partnerske saradnje, što se naravno ogleda u povećanju robne razmene. Trenutno koristimo trećinu potencijala, ali svakim danom, organizovanošću i ozbiljnim pristupom ovom tržištu, raste i naša prisutnost.

Koji su srpski projekti započeti ove godine u Moskvi? Da li se planira početak novih projekata narednih meseci?

Drago mi je što mogu da ukažem na nekoliko srpskih projekata koji se uporedo odvijaju. To je razvoj Srpskog trgovinskog doma iz Sankt Peterburga, koji je proširio svoje poslovanje i na grad Moskvu, gde postiže sjajne rezultate i sve je više naše robe u Moskvi, konkretno u Fud sitiju, najvećem centru za snabdevanje grada Moskve.

Treba istaći da je u planu i jedan do sada najveći i najozbiljniji projekat, koji se opet razvija iz rusko-srpskog partnerstva, što mi je posebno drago, jer su ruski partneri iz kompanije "Validator" prepoznali i sada već aktivno učestvuju u investiranju razvoja, a tiče se takođe organizacije i omogućavanja dostupnosti ve-

ćih količina srpskih prehrambenih proizvoda na ruskom tržištu, prvenstveno Moskve, ali i drugih regiona.

O ovom projektu ćemo još pričati.

U kojim sferama srpski biznis nalazi svoje mesto u Moskvi? Građevina i arhitektura, logistika, gastronomija? Da li postoje nove sfere za razvoj srpskog biznisa u ruskom glavnom gradu?

Srpski biznis je poznat u sferi građevinarstva i arhitekture. Investitori u Moskvi vrlo dobro znaju da mogu da računaju na nas. Trenutno postoji mali zastoj, ali računamo da ćemo već sledeće godine nadoknaditi zaostatke izazvane nestabilnom ekonomskom situacijom i nastaviti gde smo stali. Osim toga, možemo se pohvaliti da neke od kapitalnih zdanja grada Moskve grade ili su gradile srpske firme. Naš kvalitet je prepoznatljiv. Tome će doprineti učešće i prezentacija poslovnih potencijala na predstojećem međunarodnom sajmu građevinarstva u Moskvi Mosbuild 2017.

Isto tako mislim da smo dobri i u drugim sferama, gde imamo dosta prakse, a znanje koje smo stekli, preneli u Moskvu. U ovom slučaju, mislim na logistiku, to jest na našu najveću logističku kuću "Milšped", koja ozbiljno razvija poslovanje i od Nove godine očekujemo od njih kompletnu podršku u logistici (transportu, rascarinjenju, skladištenju, i razvoju robe u Moskvi).

To do sada niko nije ni pokušao da uradi.

Naravno, za kraj bih ostavio najukusniji deo, jer trenutno u Moskvi imamo oko 15 srpskih restorana, kao i najave za par novih. Smatram da je to najbolji način za upoznavanje Srbije. Osim toga što naša kuhinja ostavlja poseban trag na svakom gostu koji dođe iz Rusije, sada je moguće upoznati se sa njom i u Moskvi, tako da su neki restorani već postali kulturni, a neki su na najboljem putu da to postanu.

**PROIZVODI MLEKARE
SUBOTICA-IMLEK, VODA
MIVELA, MLEKARA "VALETA",
KOZARI, "JUHOR", "BAKINA
TAJNA"... POLAKO ALI SIGURNO
NALAZE SVOJE MESTO NA
POLICAMA U MOSKVI**

Najnovije vesti o ruskoj ekonomiji
pratite na ruskarec.ru/economics

Jednostavno, ajvar, kajmak, čevapčići, sarma, rakija... nikog ne ostavljaju ravnodušnim.

Može li srpski proizvođač lako da ponovi uspehe sunarodnika iz Mlekare Šabac ili iz "Zlatiborca" pa da se i njegovi proizvodi nađu na rafovima moskovskih supermarketa?

Postoje proizvodi koji se sve češće vide u supermarketima, osim već dobro poznatih proizvoda Mlekare Šabac i sjajnih proizvoda "Zlatiborca". To su sada proizvodi Mlekare Subotica-Imlek, Voda Mivela, Mlekara "Valeta", Kozari, "Juhor", "Bakina tajna" ... koji polako, ali sigurno, nalaze svoje mesto na policama u Moskvi.

Mnogo radimo na dovođenju novih proizvođača i njihovom ulistavanju i prodaji... Nadam se da ću vam već za par meseci diktirati jedan poduži spisak novih kompanija, prisutnih na policama moskovskih prodavnica.

Očekujemo da će administracija Evroazijske ekonomske zajednice u predstojećim pregovorima razumeti argumente srpske strane da naša domaća proizvodnja i potencijalni izvoz na tržište od 182,7 miliona stanovnika ne može da ugrozi domicilnu ponudu, već da doprinese kvalitetu tržišne ponude za proizvode koji su trenutno bilateralno izuzeti iz sporazuma o slobodnoj trgovini, i da će prihvatiti inicijativu za dalju liberalizaciju da se za pozicije tvrdih sireva, kvota za šećer i duvan uzmu u obzir i omogućiti bescarinski preferencijalni tretman koji se odnosi na ovu grupu proizvoda.

Sa kojim problemima se obično suočava srpski preduzetnik u Moskvi?

Najveći problemi su oni koji se sreću na bilo kom tržištu: prvenstveno nepoznavanje konkurencije, način poslovanja koji se odnosi na konkretni proizvod kojim se bavite, i teškoće kako doći do

takvih informacija.

Odmah posle toga, dolazimo do problema kontrolisanja tržišta, tj. izlaznosti robe na tako veliko i zahtevno tržište. Morate imati ljude koji su na dnevnom nivou u kontaktu sa proizvodnjom, logistikom i marketima.

Marketing je takođe jedan od bitnih faktora, jer za mnoge naše proizvode potrošači nisu ni čuli. Ovde ne mislim na neki skup vid medijske kampanje, već na promociju, degustaciju, upoznavanje sa proizvodom koji nudite.

To je uopšteno za bilo koju robu kojom se bavite, prehrambenu i neprehrambenu!

Naravno, najbitniji momenat je izbor partnera, distributera.

Zato preporučujemo svakome ko je zainteresovan da dođe na sajam iz oblasti kojom se bavi, pogleda za početak šta nudi konkurencija, upozna se sa distributerima iz te oblasti, a nakon toga odlučiti o preduzimanju daljih koraka.

Čime Moskva mami srpske biznismene, a čime odbija?

Moskva definitivno mami svojom veličinom i potencijalom koji smo mi samo zagrebali, ali u isto vreme ta veličina zna da uplaši čoveka.

Međutim, mislim da su najveći problemi u činjenici da je vrlo teško doći do direktnog kupca, partnera, distributera... To nekada zna da potraje. Takođe, shvatanje veličine tržišta i njegove karakteristike.

Da li biste posavetovali srpskim biznismenima da iskoriste mogućnost uzajamnih sankcija EU-Rusija i da se ponašaju aktivnije na ruskom i moskovskom tržištu?

Da! Uvek bih savetovao, i to radim na dnevnom nivou. Moramo se ponašati aktivnije, moramo ulagati u tržište ako želimo da učestvujemo u njemu. Moramo biti organizovaniji, moramo iskoristiti sinergiju, ako ne možemo sami, udružiti bismo sigurno mogli mnogo više.

Da li su svečanosti poput Dana Moskve u Beogradu korisne za razvoj bilateralne ekonomske saradnje?

Naravno. Drago mi je što postoje ovakvi događaji, jer su oni nekada presudni i mogu mnogo da učine za zbližavanje ljudi, a kasnije i konkretan biznis. Na ovakvim manifestacijama često dolazi do neočekivanih poznanstava koja osim prijateljstva donose i poslovne rezultate.

UTVARE NEVIDLJIVOG METROA

i druge moskovske legende

Jedna od najpoznatijih gradskih legendi na svetu glasi da u njujorškoj kanalizaciji tobože žive krokodili. I građani Rusije imaju bujnu maštu, i u tom pogledu ne zaostaju za Amerikancima. Jednima se čini da su u metrou videli džinovske pacove, drugi pričaju o utvarama i zračenju televizijskog tornja Ostankino koje ima "mutageni efekat"

OLEG SKRIPNIJK

METRO – SAOBRAĆAJNICA I ZAGONETKA

U glasinama o moskovskoj podzemnoj željeznici istina se tesno prepliće sa izmišljotinama. Ispod površine glavnog grada zaista postoje linije koje se čuvaju u strogoj tajnosti, a koriste ih vojska i vlast. To je takozvani "Metro 2". Njegovo postojanje ne poriču čak ni pojedini zvaničnici. Međutim, entuzijasti godinama bezuspešno pokušavaju da dođu do nekih detaljnijih informacija. Da li tamo postoji samo jedna linija ili je u pitanju čitava mreža? Ili je to možda podzemni grad za 15.000 stanovnika? Kao što i dolikuje gradskoj legendi, ona postoji u hiljadama verzija. Sve one su obavijene velom tajne i opasnosti.

"Bilo je jezivo čuti korake čizama od impregnirane čorje blizu mesta gde se pretpostavlja da je ulazak u 'Metro 2'", ispričao je za R Magazin ljubitelj "podzemlja" Konstantin. "Nije valjda da pripadnici KGB-a još uvek tamo stražare?" Jedna Moskovljanka je čak ispričala da su u njenog poznanika, koji je istraživao podzemne komunikacije, navodno pucali pripadnici specijalnih službi dok

je tražio "Metro 2". Priče samoukih istraživača podzemlja o njihovim doživljajima vezanim za zatvorene objekte teško se mogu proveriti, ali one dodatno dolivaju ulje na vatru narodne radoznalosti.

"Meni je baka još u detinjstvu pričala o 'Metrou 2', a i o pacovima-mutantima", priča Moskovljanka Valerija. Tokom devedesetih godina prošlog veka žuta štampa je objavljivala priče o džinovskim pacovima koji žive u tunelima. Drugim rečima, Splinter iz "Nindža kornjača" bi mogao pronaći društvo u moskovskim katakombama. "Sve je u skladu sa naukom: radijacija od podzemnih stena verovatno izaziva mutacije kod pacova", pokušava da objasni situaciju Moskovljanin Pavel. "Oni žive u tehničkim prostorijama, zato se i ne vide." U stvarnosti, međutim, velike životinje svakako ne bi mogle opstati u metrou.

NA SVETLOSTI DANA

Legende se ne ispredaju samo o podzemnim bunkerima sovjetske elite nego i o objektima "na svetlosti dana". Na primer, takva je kuća komesara državne bezbednosti Lavrentija Berije, Staljinove desne ruke. Na saslušanjima 1953. godine Berija je priznao da je kidnapovao

i silovao na desetine žena, ali se verodostojnost tih dokumenata još uvek dovodi u pitanje. (Beriju je "uklonio" Hruščov u borbi za vlast, tako da su dokumenti mogli biti falsifikovani kada je opasni rival već bio streljan.) Međutim, u narodnoj svesti čvrsto se ukorenila predstava o sadisti Beriji, tako da o njegovoj kući u Moskvi kolaju mračne priče. Navodno, u ponoć Malom nikitskom ulicom prolazi nevidljivi auto i samo se čuje kako drči njegov stari motor. Čuju se i koraci, i Berijina utvara ulazi u svoju kuću gde uživa u brutalnom razvratu. Znatiželjni prolaznici će ubrzo posle toga čuti kako iz kuće dopire ženski plač. Skeptici će možda reći da to plaču službenice ambasade Tunisa (koja se sada nalazi u kući nekadašnjeg komesara), jer su zadržane na radnom mestu do kasnih sati, ali takva verzija nije mnogo zanimljiva.

Legende nisu vezane samo za centar grada. U narodu je popularna priča da je na brežuljcima vikend-naselja Peredelkino (predgrađe Moskve) godine 1812. sahranjeno nekoliko stotina Napoleonovih vojnika. Ljubitelji paranormalnih pojava pripisuju tim brežuljcima mistična svojstva i veruju da tamo otkazuje tehnika i nestaju putnici. Stvarnost je verovatno drugačija, tj. biće da tamo nema nikakvih masovnih grobnica. "Posle teškog rata protiv Napoleona seljaci su svuda videli tragove te borbe, tako da je u pitanju stari mit", kažu radnici Muzeja Moskve. "U 19. veku su arheolozi otkopavali slovenske kurgane iz 10. i 11. veka, a žitelji okolnih sela su mislili da su i to grobovi francuskih vojnika."

Mitologizovan je i rejon Ostankino gde se nalazi najviši televizijski toranj u Evropi. Tu, navodno, luta utvara starice ubijene još u 16. veku i predskazuje nesreće. Priča se kako je ta petstogodišnja "veštica" predkazala ljudima sa televizije ubistvo poznatog TV reportera Vlada Listjeva, kao i požar u Ostankinskom tornju 2000. godine. Ponekad se te priče dopunjuju još upečatljivijim detaljima. Navodno su u kabinetu Vlada Listjeva posle ubistva nameštaj progrizle životinje koje su mutirale od zračenja iz tornja. Ima i manje brutalnih glasina. Autorka istraživanja o legendama Ostankina, kaže da radnici televizijskog centra ne veruju u te priče, ali ih sa zadovoljstvom prepričavaju.

PET PREDLOGA za jesenju šetnju Moskvom

Ako Moskvu posetite tokom jeseni, uživajte u lepoti ovog godišnjeg doba u ruskoj prestonici. Probajte pravu medovinu, zaplešite na keju reke Moskve ili napravite selfi sa krunom od jesenjeg lišća u nekom od gradskih parkova

NIKOLAJ KOROLJOV

Jesen je idealno godišnje doba za putovanje u Moskvu. Kada prođu letnje vrućine, turisti prilikom obilaska grada mogu da uživaju u jarkim jesenjim bojama prirode. Evo pet predloga za jesenju šetnju Moskvom.

1. RASKOŠNE BOJE JESENI

Moskovski parkovi i nekadašnja plemićka imanja idealna su mesta za sve koji traže inspiraciju i žele da iskoriste poslednje tople letnje dane uživajući u prirodi, već ukrašenoj raskošnim bojama jeseni. U Parku Gorkog možete napraviti najbolji selfi. Ako želite da napravite seriju fotografija posvećenih istoriji Moskve, obavezno posetite park Caricino i fotografišite prelepe dvorce iz vremena Katarine Velike. Japanski vrt je mesto kao stvoreno za šetnju i razmišljanje u tišini.

2. PROBAJTE PRAVU MEDOVINU

Na sajmu meda koji se svake jeseni održava u moskovskom parku Kolomensko možete probati pravu medovinu i sezonske poljoprivredne proizvode. Medovina je jedno od omiljenih tradicionalnih ruskih blagih alkoholnih pića. Slatka je i pitka jer se pravi na bazi meda. U medovinu se mogu dodati kleka i drugi bobičasti plodovi, đumbir, cimet, karanfilić, pa čak i ljuta paprika. Medovina sadrži od 5% do 16% alkohola.

Na sajmu meda litar medovine košta 350 rubalja. Imajte na umu da kazna za konzumiranje alkoholnih pića na javnom mestu iznosi od 500 do 1.500 rubalja. Zato budite oprezniji.

3. PLES NA KEJU

Na keju u Parku Gorkog svake večeri se okupljaju ljubitelji plesa. Igra se valcer, tango i hasl. Možete da im se pridružite i zaplešete ili da pohađate besplatni mini-kurs i naučite osnove najpopularnijih plesova. Požurite, jer se sa prvim mrazovima prekidaju okupljanja plesača na keju, pa ćete morati da sačekate do proleća.

4. PIKNIK U PRIRODI

Iskoristite lepo vreme početkom jeseni za roštilj ili piknik u prirodi. U nekom od moskovskih parkova udobno se smestite na čebe, ponesite crno vino i sir. Uživajte u zracima blagog jesenjeg sunca.

5. RAZGLEDANJE GRADA SA REKE

Plovidbena sezona u Moskvi traje do kraja oktobra. Razgledajte grad sa reke krstareći turističkim brodom po reci Moskvi. Brod polazi sa pristaništa pored Novospaskog mosta i plovi u pravcu Kijevske železničke stanice. Usput ćete videti moskovske znamenitosti: Kremlj, Hram Hrista Spasitelja, zgradu nekadašnje fabrike konditorskih proizvoda „Crveni oktobar“, spomenik Petru I, Krinski most, keju u Parku Gorkog, Akademiju nauka, Moskovski državni univerzitet „Lomonosov“ (MGU) i Novodevičji manastir. Ukoliko kupite celodnevnu kartu, možete da se iskrcate i razgledate znamenitosti koje su vam se najviše dopale, a zatim da nastavite krstarenje sledećim brodom.

SA NAMA NA PUTU DOBIJAŠ 20 BONUS POENA NA SVAKIH 20L!

OSTVARITE BONUS OD
350 RSD
I VIŠE ZA PUN REZERVOAR
GORIVA*

*Prema proračunu za platina nivo, pri kupovini od 50l premium goriva, u ukupni bonus ulaze poeni koje potrošač dobija korišćenjem SNNP kartice, poeni za kupovinu premium derivata i dodatnih 40 poena u okviru ove akcije. Akcija traje od 1.9. do 31.10.2016.